

Dr. Miran Erič

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Maj 2025

Mentor in znanje št. 3/2025

Vizualnost in dejavno staranje

Nedavno smo na sestanku upravnega odbora SUTŽO oblikovali predlog, da se posvetimo vprašanju vizualnosti v povezavi z digitalizacijo, zato smo najprej pobrskali po arhivih. Našli smo tudi ta članek, o tem, o čemer smo razmišljali že pred desetimi leti v neki žariščni skupini. Takrat je bilo vizionarsko, zdaj pa so časi dozoreli. Preberite nekaj misli našega nekdanjega mentorja dr. Mirana Eriča o vizualnosti v izobraževanju za dejavno staranje.

Dr. Miran Erič je bil slikar, raziskovalec podvodne kulturne dediščine, visokošolski učitelj. Na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje je deloval kot mentor študijskih krožkov slikarstva celih dvajset let. Na pobudo naših starejših študentov je v okviru SUTŽO ustanovil skupino z zgovornim imenom *Želve*. Bil je tudi pozoren in inovativen opazovalec dejavnega staranja in bojevnik na tem področju. V predgovoru k monografiji *Želve* se sprašuje o vlogi izobraževanja starejših odraslih, o izobraževanju kot dejavnosti in možnosti, da starejši napredujejo in so v preobrazbenem stiku s seboj in svetom okoli sebe.

D. F. *Kaj je v vaših očeh dejavno staranje?*

M. E. Po mojem mnenju gre za to, da lahko človek prevzame preoblikovalno, odločilno vlogo v družbi, skupnostih in svojem individualnem življenju, da ga drugi pri tem podpirajo in imajo do njega pričakovanja. To slednje je nadvse pomembno!

D. F. *Vedno znova se sprašujete, zakaj na vaše študente, ki so z leti postali odlični in inovativni slikarji, ki so razstavljali v profesionalnih galerijah, ki so pridobili svoj avtorski slog, strokovni krogi in kritiki še vedno gledajo zviška, kot da je njihova ustvarjalnost manj vredna od ustvarjalnosti drugih, mlajših in formalno izobraženih?*

M. E. Mislim, da gre za družbeno konstrukcijo starosti. Vedno znova se sprašujem, kako je mogoče biti aktiven v poznejšem življenjskem obdobju, če družba in kultura implicitno ali odkrito nasprotujeta tej aktivnosti? Ali ne bi bilo bolje, če bi si prizadevali za močan in stalen vpliv na družbo, jo silili k spremembam in razbijanju stereotipov o starosti?

D. F. *Sprejeli ste naše povabilo k sodelovanju v fokusni skupini o filmu. Zakaj?*

M. E. Naša družba je vizualna in v njej so se rodile mlajše generacije. Danes se človek že zelo zgodaj začne zabavati s snemanjem filmov. Človek v ta namen ni formalno izobražen, seveda ne, vendar zaradi dejstva, da je bil v stiku s stotinami ali tisoči vizualnih predstavitev, da se je učil samostojno, lahko razlikuje med tem, kaj je lepo in kaj ne. Še več, količina vizualnih podob, s katerimi so se srečali mlajši, jim je omogočila, da so razvili estetska merila. To pa ne velja za starejše, ki pogosto niso tako zelo vključeni v to vizualno kulturo in družbo ali pa so vsaj manj vključeni kot mlajši. Starejši odrasli imajo dobro razvite kognitivne sposobnosti, zato jih bo treba učiti o vizualnih podobah in njihovi izrazni moči.

D. F. *Bo to dovolj?*

M. E. Pri tem filmskem projektu mi je všeč tudi to, da se bodo starejši naučili, kako vizualno izraziti svoje razumevanje dejavnega staranja. Lahko bi celo pripravili reklamni material za dejavno staranje. Zdaj se vsi srečujemo z novimi mediji, saj so po razumni ceni, in novimi tehnološkimi možnostmi. Zato bi jih morali starejši najprej spoznati, da bi videli, kaj lahko z njihovo pomočjo naredijo. To se bo zgodilo v tem projektu. Zato

menim, da bi moral biti v naši fokusni skupini tudi filmski ustvarjalec, nekdo, ki ve, kako uporabljati filmska orodja in tehnologijo, in tudi sicer bi moral biti del ekipe.

D. F. Kako lahko filmski projekt vpliva na udeležence ...?

M. E. Vsi smo gledalci filmov, dobesedno vsi. Letno si ogledamo vsaj od 5 do 10 predstavljenih filmov. Po analogiji z mojimi učenci, ki se učijo slikati in pridobijo določeno sposobnost analitičnega gledanja slik, pričakujem, da bodo udeleženci filmskega izobraževanja razvili razumevanje filma in njegove izrazne moči. Študijski krožki slikarstva svojim članom omogočajo, da pripisujejo pomen slikam in procesu slikanja, tudi filmsko izobraževanje bo podobno dragoceno.

Dušana Findeisen